

510 **COMMENT. D. AMBRO.**

statim ipsum in subiectis esse deum cognoscimus, id est filium dei, dicente eadem scriptura: **Ecce accedens, inquit, Exodus. 3** Moyses, auertit se, quia non potuit considerare in faciem dei. Deus ergo est, quia filius dei uerus est. **Dux autem & princeps ideo, q[uod]a caput omnium est, quia per ipsum omnia.** **Resurgentibus ergo primis, qui in Christo mortui sunt,** deinde nos qui uiuimus, rapiemur una cum illis bauliis nubibus obuiam Christo in aera, ut cum domino oes ueniatis ad preliu, & quos occiderat, uideat uiuos: quia sicut domino famulatae sunt nubes, ira & his quos fratres suos dignatus est appellare. **Et sic semper cum domino erimus. In ipso enim raptu mors proueniet, & quasi per soporem, ut egressa anima in momento reddatur.** **Cum enim tollentur, morietur, ut peruenientes ad dominum, præsentia domini recipiant animas, quia cum domino mortui esse non possunt.** **Hac spe consolari inuicem iubet eos, qui adhuc more getili charorum suorum excessum putabant lugendum.**

C A A P V T . V.

Matth. 27 **Lucæ. 17** **E** temporibus autem & momentis fratres non est necesse uobis scribi. Ipsi enim diligenter scitis, quia dies domini ut fur noctu sic ueniet. **Cum dicit pax & firmitas, tunc repetitus eis superueniet interitus, quemadmo dum dolor partus prægnanti, & non effugient.**) Hoc est quod in Euangelio dominus locutus est dicens: Vigilate, quia nescitis horam quia dominus uester ueniet. **Et iterum: Si quis uobis dixerit: Ecce hic Christus, aut ecce illic, nolite credere.** Subito enim & ex insperato apparebit sicut coruscatio apparel ab oriente in occidentem, habes secum militiam exercitus dei patris ad perditionem antichristi, & satellitum eius. **Cum enim se curi fuerint perfidi de regno diaboli, interfictis sanctis, Enoch & Helia, & laeti de uictoria inuicem sibi mittentes munera, sicut dicit Apocalypsis:** Tunc illis subito ueniet repetitus interitus. **In aduentu enim suo Christus hos oes disperdet, ut uiidentes sancti qui euaserint, glorientur.**

Ego

IN EPIST. AD THESSAL. SIC.

Vos autem fratres non estis in tenebris, ut uos dies ille
tanq; fur cōprehēdat. Omnes enim uos filij luminis estis
& filij diei, nō estis noctis neq; tenebrarum.) In tenebris
ignorantiam significat & mendacium, in die autem sciē-
tiam & ueritatem. Idcirco Christianos non in tenebris
esse dicit, gentiles autem uel incredulos Iudeos filios te-
nebrarum, quia cultores sunt mendaci. Quamobrem fi-
deles securos esse debere significat, quia non ignorant fu-
turum aduentum domini, sed expectant solliciti ut ueni-
at: qui autem ignorant diffidētes de eo, repente illos cō-
prehendet improvidos, & interficiet. ¶ Igitur non dor-
miamus sicut & cæteri, sed uigilemus & sobriū simus: hi
enim qui dormiunt, nocte dormiunt: & qui inebrīatur,
nocte sunt ebrī. Nos autem qui diei sumus, sobriū sumus,
induti thoracem fidei & Charitatis & galeam spem salu-
tis, quia non posuit nos deus in iram, sed in acquisitionē
salutis per dominū nostrum Iesum Christum, qui mor-
tuus est pro nobis, ut siue dormiamus siue uigilemus, si-
mul cum eo uiuamus. Propter quod exhortamini inuicē
& ædificate alterutrum, sicut & facitis.) Apertum est
quod dicit. Commonet enim ne securi de nomine salua-
toris, negligenter agamus, ideoq; tribus propugnaculis
nos muniri debere, id est fidei, & spei, & charitatis. Dum
enim fides manet, spem excitat: spes autem necessaria so-
licita est de promissione, nec dormit, charitas autem de-
uotum offeret deo. Nihil enim aduersum admittit cha-
ritas. Idcirco enim mortuus pro nobis dominus Iesus, et
resurrexit, ut siue uigilemus, hoc est uiuamus, siue dor-
miamus, id est moriamur una cum illo æterna uita frua-
mur. Hoc est quod supra dixit quia fideles in aduētu do-
mini, iam mortui quam uiui obuiam tollentur domino
& sic semper uiuent cum eo. In hoc meditandum docet,
ut inuicem se in eo ædificant sensum. ¶ Rogamus autē
uos fratres, ut cognoscatis eos qui laborant in uobis, &
præsunt uobis in domino, & monent uos, ut illis summū
honorem habeatis in charitate propter opera ipsorū.
Pacem habete inter uos.) Hoc est quod dicit & in alia
l. Tim. 5
epistola

512 COMMENT. D. AMBRO.

epistola, presbyteros duplici honore honorādos, qui labo-rāt in uerbo & doctrina. Potest enim pigere eum, qui per inopiam patitur, exercitium facere quod proſit au-dientibus. Quid enim prodeſt honorem ſine fructu habe-re? aut quid magnum eſt offerre ei carnalia, qui tribuit ſpiritualia? Sicut enim diuitiae negligentiam pariunt ſal-lutis, ita egestas dum saturari querit, à iuſtitia declinat.

Prouer.10 Hinc Salomon, nec nimis diuite ſe petit fieri, nec egeſto-sum. Hoc ipsum tamen in charitate fieri debere, ut ho-noriſcentia ſacerdotis nō de timore magis sit, ſed de amo-re, ut etiam illi proficiat qui facit. Res enim quæ ſponte non fit, ad effectum non peruenit, quāmuis ad præſens proficiat ſumenti, nihil tamē proderit in futuro danti. Et quia diſſenſio multa generat mala, pacificos eos eſſe hortatur. Rogamus aut̄ uos fratres, corrīpite inqui-teſtos, conſolamini puſſilanimes, opitulamini infirmos, pa-tiētes eſtote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat, ſed ſemper quod bonū eſt ſectamini in in-uitem & in omnes. Semper gaudete in domino, ſine in-termiſſione orate, in omnibus gratias agite. Hæc eſt em-uoluntas dei in Christo Iesu in uobis.) Quoniā neceſſe eſt quodā in plebe eſſe immoderatos, quodā aut̄ puſſilanimes, hoc eſt timidos, quodā uero fide infirmos, ideoq; hos qui moderti ſunt & magnanimes & fide fundati hor-tatur cum prece, ut hiſ cōſulant, ut poſſint proficere ſuf-ferentes eos, ne ſi retributio fiat malorum, peiores ſe fi-ant. Idcirco nihil aliud quām bonum ſectandum hortat̄ non ſolum in cauſa fratrum, ſed & in omnium. Poſſunt enim bonis operibus attrahit inſideles ad credulitatem, ex qua ſemper gaudeatur in domino, hoc eſt in bonum, orandum autem ſine intermiſſione. Sedulae enim preces prouocant animum iudicis ad dandam miſericordiam. In omnibus uero actibus bonis, deo gratias agēdas qui hanc tribuit doctrinam in Christo Iesu domino noſtro. Spiritum nolite extingue, prophetias nolite ſperne-re. Omnia autem probare, quod bonū eſt tenete, ab omni ſpecie mala abſtinete uos.) Hoc dicit, ut nō facile alicui

per

per spiritum loquenti, interdicatur. Extinguitur enim si incipientis loqui feruor contradictione sopitur, ne forte non intelligentes dici ab eo spiritualia, iniuriam faciat spiritui sancto, & peccent per ignoratiam, neque aliquena qui quasi scripturas reuelet non audiri patienter debere, sed omnia dicta examinari & sic iudicari, ne forte gatiā datam fratri dum respnuunt auctori repugnant. **Omnia ergo quae dicuntur probanda monet, & quicquid sobrie & bene dictum fuerit retinendum.** Quæcunque enim apostolorum & ipsius domini dictis congruunt, ea bene digesta habenda sunt & retinenda, ab his autem quæ inimica fidei uidentur abstinendum. Solent enim spiritus mundi fallaciter, quasi per imitationem dicere bona, & inter hæc subinducere prava, ut per hæc quæ bona sunt accepto ferantur & mala, ut quia unius spiritus dicta putantur, non discernantur ab inuidiis, sed per id quod licet est commendetur illicitum, auctoritate nominis non ratione uirtutis. Solent enim sub apostolorum nomine & ipsius domini nefanda docere & aduersa, ideoque omnia probanda monet, quia non possunt esse quia domini esse diuersa. Hinc est unde & Ioannis apostoli epistola: **Nolite, inquit, omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex deo sunt: quia si multa bona dicat, in aliquo autem quod fidei aduersum est promat, sciatur non esse spiritus sanctus.** Nihil enim erroris in spiritu sancto poterit reperi. **Sed aut per exercitium eloquij quædam spiritualia, quædam uero carnalia, quia omnis error carni deputatur, aut certe commento quadam astutiæ bona fingit, ut his inferat mala, sicut supra memorauit.** Quemadmodum in Montano & Priscilla & Maximilla prophetis Cataphrygarum, spiritus mundi imitatione quadam boni simulant, ut permulta uerisimilia, necnon & uera, mentiretur se esse spiritu sanctu. **Ipse autem deus pacis sanctificat uos per omnia perfectos, ut integer spiritus uestrer et anima & corpus sine querela in aduentu domini nostri Iesu Christi seruetur.** Deus pacis Christus est. Ait enim: **Pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis.**

1.Ioan.4

Quippe

¶4 COMMENT. D. AMBRO.

Quippe cum omnia quæ habet pater filij sint, hunc sanctificare nos optat Apostolus, ut nos illustret pietate clementiae suæ, & omne uotum nostrum dirigat in perfectione, ut integer sit spiritus datus nobis. Tunc enim integer est si bona uitæ studeamus, animam habentem mundam & corpus sine querela, ut totus homo sit perfectus. Potest enim corpus mundum esse & anima inquinari per malum cogitatum, ideoque spiritum in homine mundum dicit esse debere. Si autem mala uita uel cogitatio intercedat, non erit integer spiritus, quia deserit hominem peccatis obnoxium. Num enim dissentit anima & corpus, quâmis sine sensu sit, alieni ab illo efficiuntur, & perdere eos non erit integer spiritus. Ad hoc enim datur homini, ut maneat & sit quasi caput eius. Integer ergo non erit quia perdit membra, dum recedit ab eo homo ea agens quæ odit spiritus sanctus. ¶ Fidelis est deus qui uocat uos, qui & faciet. Fratres orate pro nobis.) Fidelem deum dicit in promissis suis, ut securi de præmio recte uersentur. Et quia qui recte uiuunt iuxta euangelium, facile poterunt impetrare quæ postulant, idcirco orare eos professe hortatur. Facile enim multi impetrant quod desiderant. ¶ Salutate fratres omnes in osculo sancto.) Sancta oscula sunt in salutatione Christiana, cætera carnalia sunt, quia quicquid sine Christo fit, carnale est, ac per hoc & mortale. Qui enim autorem uitæ conteinnit in morte est. ¶ Adiuro uos per dominum ut legatur epistola haec omnibus fratribus.) Astringit eos, ut solliciti sint ad legendam epistolam cunctis fratribus, ut cognoscatur & laudes & admonitiones suas per quas fiant perfecti. ¶ Gratia domini nostri Iesu Christi uobiscum.) Sic illos in bonis operibus uult proficere, ut gratia domini nostri Iesu Christi permaneat in eis in æternum.

DIVI